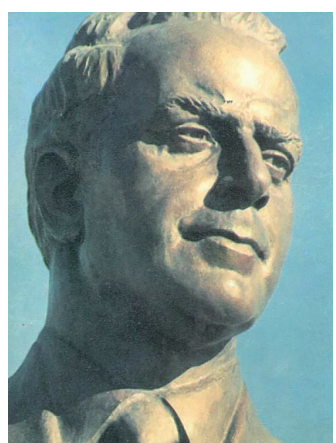

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

İ. Aliyev

Yeni AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

Qəzet 1993-ci ildən aydın aydın nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

4 oktyabr
2025-ci il,
şənbə
№ 179 (7006)
Qiyməti
60 qəpik

Həmin gecə bütün Azərbaycan ayağa qalxmışdı...

Bax sah. 3

Heydər Əliyevin bir çağırışı ilə

İşğaldan azad olunan ilk şəhər 4 oktyabr Cəbrayıl Şəhəri Günüdür

Bax sah. 3

İlham Əliyev
@azpresident

Bu gün Azərbaycan ordusu Cəbrayıl şəhərini və rayonunun bir neçə kəndini işğaldan azad etmişdir. Eşq olsun Azərbaycan ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!

[Translate Tweet](#)

4:39 PM · Oct 4, 2020 · Twitter Web App

İlham Əliyev
@azpresident

Bu gün Cəbrayıl rayonunun Karxulu, Şükürbəyli, Çərəkən, Daşkəsən, Horovlu, Mahmudlu, Cəfərabad, Yuxarı Maralyan, Decal kəndləri işğaldan azad edilmişdir. Eşq olsun Azərbaycan ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!

[Translate Tweet](#)

8:26 PM · Oct 4, 2020 · Twitter for iPhone

İlham Əliyev
@azpresident

Bu gün Azərbaycan ordusu Cəbrayıl rayonunun Şixəli Ağalı, Sarıcalı, Məzrə kəndlərini və müxtəlif istiqamətlərdə bir neçə strateji yüksəkliyi azad etmişdir. Qəhrəman ordumuzun uğurlu əməliyyatı davam edir. Qarabağ Azərbaycandır!

[Translate Tweet](#)

8:33 PM · Oct 5, 2020 · Twitter for iPhone

Yeni dövrün manifesti: İlham Əliyevin BMT tribunasından sülh, qələbə və ədalət çağırışı

Bax sah. 4

Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu günü-gündən artır

Bax sah. 2

Bax sah. 5

Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkiyə Respublikası Hökuməti arasında statistika sahəsində Anlaşma Memorandumu imzalanıb

Putin Valdayda - 2022-ci ildə prezident Trump olsaydı...

Bax sah. 7

Axına qarşı bir ömür - Seyid Əzim olmaq

Bax sah. 6-7

Qürbətdəki qəlblər... Azərbaycan dünyanın hər yerindədir!

Bax sah. 5

Avropa təhlükəsizlik tədbirlərini gücləndirir

Bax sah. 5

Prezidentin Danimarka görüşləri...

Prezident İlham Əliyev sosial şəbəkə hesablarında Danimarkaya işgüzar səfəri çərçivəsində keçirdiyi görüşlərlə bağlı paylaşım edib.

Paylaşımı təqdim edirik:

**PREZİDENT İLHAM ƏLİYEVİN
DANİMARKAYA İSGÜZAR SƏFƏRİ
ÇƏRÇİVƏSİNDƏ GÖRÜŞLƏRİ**

Kopenhagen
1-2 oktyabr 2025-ci il

Maya Sandu
Moldova Respublikasının
Prezidenti

Ciorcia Meloni
İtaliya Respublikası
Nazirə Şurasının sədri

Nikol Paşinyan
Ermənistan Respublikasının
Baş naziri

Volodimir Zelenski
Ukrayna Prezidenti

Antonio Košta
Avropa İttifaqı
Şurasının Prezidenti

Dik Sxof
Niderland Kraliçəsinin
Baş naziri

Ursula Fon der Layen
Avropa Komissiyasının
Prezidenti

Emmanuel Makron
Fransa Respublikasının
Prezidenti

Azərbaycan müasir beynəlxalq münasibətlər sisteminə etibarlı tərəfdaş, güclü siyasi iradəyə malik dövlət və sabitlik adası kimi tanınmaqdadır. Ölkəmiz bu gün təkcə regional deyil, həm də global miqyasda nüfuzlu mövqeyə sahibdir - Qlobal Şimal və Qlobal Cənub, eləcə də Şərq və Qərb istiqamətində həyata keçirilən siyasət və onun nəticələri Azərbaycanın düşünlülmüş və uğurlu xarici kursunun təzahürüdür. Bir sözlə, rəsmi Bakı beynəlxalq sistemdə inamlı, etimadla malik və sözündə qətiyyətli bir dövlət kimi qəbul olunur. Təbii ki, bura-

Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu günü-gündən artır

İlham Əliyev - Əməkdaşlığın, dialog və sabitliyin təminatçısı, Cənubi Qafqazın inkişaf perspektivlərinin memarı...

da bir çox amillər həlledici rol oynamaqdadır. İqtisadi dayanıqlığın təməl prinsip

olaraq müəyyənəşdirilməsi, əməkdaşlığın ön planda tutulması, qarşılıqlı maraqlar

üzərində qurulan ikitərəfli və çoxtərəfli əlaqələr Azərbaycanı dünyada tanı-

dan aparıcı keyfiyyətlərdən - eləcə də, 2020-ci il Vətən müharibəsində qazanılan

möhtəşəm Qələbə yalnız tarixi ədalətin bərpası deyil, həm də geniş bir geostateji coğrafiyada yeni reallıqların formalaşmasına yol açıb. Bu reallıqlar fonunda Azərbaycan Şərqlə Qərb arasında yeni kommunikasiya xəttinin müəyyənəşdirilməsində aparıcı rolə sahib olub, bölgənin təhlükəsizlik arxitekturasını yenidən formalaşdırıb. Zəngəzur dəhlizinin təşəbbüskarı və qətiyyətli dəstəkləyicisi kimi Bakı, gələcəkdə Avropa üçün mühüm strateji ticarət və nəqliyyat seqmentinin təminatçısına çevrilməkdədir.

Mühüm görüşlər...

Azərbaycanın mövcud geosiyasi və geoiktisadi xəritədə çəkisi, ilk növbədə, Avropanın enerji təhlükəsizliyində oynadığı rolda öz əksini tapır. Bakı bu gün Avropa İttifaqı ölkələrinin sabit enerji təchizatında əsas tərəfdaşlardan biridir. Bununla yanaşı, ölkəmiz Şərq-Qərb daşımacılığının və Cənub-Qərb dəhlizlərinin mühüm mərkəzinə çevrilərək global ticarət axınlarının etibarlı tranzit nöqtəsinə təmin edir. Məhz

bu reallıqlar fonunda Azərbaycanın və Prezident İlham Əliyevin beynəlxalq səviyyədəki nüfuzu daha aydın görünür. Dövlət başçısının beynəlxalq statuslu tədbirlərdə keçirdiyi görüşlərin qarşı tərəfin müdaxilələri əsasında baş tutması, Azərbaycan Prezidentinə göstərilən böyük hörmətin, ölkəmizin yüksək imicinin və Bakı ilə əməkdaşlığa verilən xüsusi dəyər bariz göstəricisidir - Kopenhagendə də eyni mənzərə yaşanmaqdadır. Dövlət başçısının "Avropa Siyasi Birliyi"nin 7-ci Zirvə toplantısı çərçivəsində Danimarkaya səfəri

də mühüm görüşlərlə yadda qalıb. Bu səfər həm ikitərəfli münasibətlərin inkişafı baxımından, həm də Azərbaycanın Avropada artan rolunun təcəssümü baxımından diqqət çəkir. Avropanın aparıcı ölkələrin dövlət və hökumət başçıları, beynəlxalq təşkilat nümayəndələri Prezident İlham Əliyevlə görüşmək üçün təşəbbüs və səy göstərirlər. Bu, həm dövlətimizin, həm də dövlət başçımızın siyasi çəkisinin, diplomatik uğurlarının və beynəlxalq müstəvidə qazandığı nüfuzun açıq göstəricisidir.

Avropa üçün yeni ticari arteriya...

Vətən müharibəsində qazanılmış möhtəşəm Zəfər bölgənin geosiyasi düzənini dəyişdirərək yeni reallıqlar yaratdı. Bu reallıqlar fonunda Azərbaycan Şərqlə Qərb arasında yeni kommunikasiya xətlərinin formalaşdırılmasına, beynəlxalq daşımacılıq təhlükəsiz və daha səmərəli şəkildə təşkilinə və bütövlükdə regional təhlükəsizlik arxitekturasının qurulmasına mühüm töhfə verən əsas dövlətə çevrildi. Hazırkı beynəlxalq düzəndə nəqliyyat və kommunikasiya dəhlizlərinin təhlükəsizliyi dünya gücləri üçün strateji əhəmiyyət daşıyır. Azərbaycanın təşəbbüsləri və qətiyyəti ilə formalaşan yeni nəqliyyat

şəbəkələri - xüsusilə Şərq-Qərb və Şimal-Cənub dəhlizlərinin inkişafında yerləşən tranzit imkanları - regionun geosiyasi dəyərini daha da artırır. Bu baxımdan Zəngəzur dəhlizi (TRİPP) də sıradan bir layihə deyil, bütöv Avrasiya məkanında iqtisadi inteqrasiyanı möhkəmləndirəcək, eyni zamanda siyasi münasibətlərin tənzimlənməsinə xidmət edəcək yeni bir arteriya kimi qəbul olunur. Azərbaycanın təşəbbüsü və qətiyyəti ilə gündəmə gətirilən bu dəhliz gələcəyin ən mühüm strateji layihələrindən biri kimi qəbul olunur. Bu dəhliz Avropanın bütöv kommunikasiya xəritəsini dəyişdirəcək yeni bir ticari

marşrut sayılır.

Zəngəzur dəhlizi (TRİPP) vasitəsilə Asiyadan Avropaya daşımanın yüklərinin daha sürətli və təhlükəsiz şəkildə çatdırılması mümkündür. Bu, Avropa üçün yeni bir strateji ticarət seqmentidir. Xüsusilə enerji, kond təsərrüfatı məhsulları və istehsal sənayesi mallarının daşınmasında bu dəhliz alternativ və daha əlverişli yol kimi qəbul olunacaqdır.

Dəhlizin geosiyasi əhəmiyyəti isə daha genişdir. Bu, Cənubi Qafqazda yaranan yeni reallıqların təzahürüdür. Azərbaycan qətiyyətli siyasəti ilə bölgədə kommunikasiya xəritəsini dəyişir və region dövlətlərini əməkdaşlığa sövq edir. Zəngəzur dəhlizi (TRİPP) həm iqtisadi, həm siyasi, həm də təhlükəsizlik

Bakı enerji təminatçısı rolunda...

Avropanın Azərbaycana xüsusi münasibətini və diqqətini formalaşdıraraq digər aparıcı amil Bakının kontingentinin enerji təhlükəsizliyinə töhfəsidir. Bakı artıq uzun illərdir ki, Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatçısı rolunda çıxış edir. Xüsusilə Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin tam şəkildə reallaşdırılması

ilə Azərbaycan Avropa İttifaqı ölkələrinin enerji şəxələndirməsində alternativ mənbə kimi mühüm tərəfdaş oldu.

Avropa üçün enerji təhlükəsizliyi təkcə iqtisadi deyil, həm də siyasi əhəmiyyət daşıyır. Xüsusilə hazırkı situasiyada, əsas qaz mənbələri ilə əlaqələrin zəifləməsi,

hətta tam şəkildə sıradan çıxması fonunda enerji təchizatının şəxələndirilməsi Avropa dövlətlərinin strateji hədəflərindən biridir. Bu kontekstdə Azərbaycan öz etibarlılığı ilə fərqlənir. Bakı heç bir vaxt təchizatda problemlərə yol verməyib, müqavilə öhdəliklərinə sonadək sadıq qalıb. Bu isə Azərbaycanın "sözünə bütöv" dövlət imicini möhkəmləndirir.

Enerji diplomatiyası Azərbaycanın Avropa ilə münasibətlərində

Etibarlı tərəfdaş...

Təbii ki, bu cür uğura imza atmaq heç də asan olmayıb - müstəqillik qazandığı ilk illərdə bir sıra geosiyasi çətinliklərlə üzləşən Azərbaycan son iki onillikdə ardıcıl və müdrik siyasət nəticəsində beynəlxalq aləmdə etibarlı tərəfdaş statusunu möhkəmləndirib. Xüsusilə son illərdə Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi xarici siyasət kursu Azərbaycanın nüfuzunu həm regionda, həm də dünya miqyasında gücləndirib. Qeyd edildiyi kimi, bu gün Bakı həm global Şimalda, həm də global Cənubda tə-

rəfdaş kimi qəbul olunur, beynəlxalq təşkilatlarda fəallığı ilə seçilir və global statuslu problemlərin həllində konstruktiv mövqeyini nümayiş etdirir.

Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun formalaşmasında bir neçə əsas faktor mühüm rol oynayır. Əvvəla, ölkəmizin yerləşdiyi geostateji məkan - Xəzər hövzəsi, Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya ilə Şərqi Avropanı birləşdirən yolaıncında olması Bakını regionun əsas siyasi və iqtisadi aktoruna çevirib. Bu mövqedən səmərəli istifadə edən Azərbaycan transmilli enerji və nəqliyyat layihələrinin təşəbbüskarı kimi çıxış edərək həm regional sabitliyi, həm də beynəlxalq

əməkdaşlığı möhkəmləndirib. Eyni zamanda, Azərbaycan beynəlxalq arenada qarşılıqlı maraqlara söykənən siyasət yürüdü. Bu siyasət həm Qərb, həm də Şərq dövlətləri ilə etibarlı tərəfdaşlıq münasibətlərinin inkişafına şərait yaradır. Ölkəmiz bir tərəfdən Avropa İttifaqı ilə enerji təhlükəsizliyi sahəsində mühüm əməkdaşlıq edir, digər tərəfdən isə İslam dünyası, Asiya ölkələri və postsəvət məkanında sıx əlaqələrinə qoruyur. Bu, Azərbaycanın "çoxşaxəli diplomatiya" modelini formalaşdıraraq onu beynəlxalq münasibətlər sisteminə də sabitlik və etibarlılıq simvoluna çevirib.

baxımından yeni bir mərhələ deməkdir.

Beləliklə, müharibədən sonra Cənubi Qafqazda yaranmış yeni düzən Azərbaycanın hərbi-siyasi gücünü təsdiqləməklə yanaşı, onun diplomatik çəkisini də artırdı. Bu gün regionda sülh və təhlükəsizlik məsələlərinin müzakirəsində Azərbaycanın mövqeyi əsas determinantdır. Azərbaycan diplomatiyası "sülh müqaviləsi - nəqliyyat dəhlizləri - iqtisadi inteqrasiya" üçlüyünü qarşılıqlı şəkildə tamamlayan konsept kimi irəli sürüb. Beləliklə, Azərbaycan bütövlükdə bölgənin, hətta Avropanın təhlükəsizliyi üçün yeni reallıqlar yaradır.

Qlobal miqyasda söz sahibi...

Təbii ki, Azərbaycana yüksək münasibətin ən əhəmiyyətli səbəblərindən biri ölkəmizin liderinin global nüfuzudur. Prezident İlham Əliyevin son illərdə beynəlxalq arenadakı fəaliyyəti Onun təkcə Azərbaycanı uğurla təmsil edən dövlət başçısı deyil, həm də global miqyasda söz sahibinə çevrilmiş siyasi lider olduğunu göstərir. Xüsusilə Avropada göstərilən diqqət, yüksək səviyyəli qəbul və təşəbbüslərlə bağlı müdaxilələri qarşı tərəfdən gələnə bu nüfuzun aydın təzahürüdür. Avropada Azərbaycanın artan əhəmiyyəti, Bakı ilə əməkdaşlığın strateji xarakter alması məhz Prezident İlham Əliyevin şəxsi nüfuzu ilə sıx bağlıdır. Çünki Avropa liderləri üçün Azərbaycan lideri əməkdaşlığa sadıq, verdiyi sözü əməli ilə təsdiq edən və global təhlükəsizlik gündəliyinə real töhfə verən li-

derdir. Bu xüsusiyyətlər Prezident Əliyevin danışıqlarda etibarlı tərəfdaş, dialoqlarda prinsipial, amma eyni zamanda konstruktiv siyasətçi kimi qəbul edilməsini təmin edib.

Kopenhagen səfərinin də məhsulı məhz buradadır: görüşlərin təşəbbüslərinin qarşı tərəfdən gəlməsi Avropada dövlət başçısı, müqaviləni yüksək hörməti, diqqəti və marağı təsdiqləyir. Bu gün Avropada İlham Əliyevə olan maraq sadəcə enerji və ya nəqliyyat əməkdaşlığı ilə məhdudlaşmır - Onun regional sabitlik, sülh və təhlükəsizlik məsələlərində oynadığı rol Avropa siyasət dairələrinin diqqət mərkəzindədir. Avropa İttifaqı üçün Azərbaycan Prezidenti danışıqlıq və sabitliyin təminatçısı, Cənubi Qafqazın inkişaf perspektivlərinin memarı kimi qiymətləndirilir.

Pərviz SADAYOĞLU

İşğaldan azad olunan ilk şəhər

4 oktyabr Cəbrayıl Şəhəri Günüdür

Tarixin bu günündə - 2020-ci il oktyabrın 4-də Cəbrayıl şəhəri erməni işğalçılarından azad edilib. İndi həmin tarix bayrama çevrilib. Bu gün Cəbrayıl Şəhəri Günüdür. Prezident İlham Əliyevin 2023-cü il 31 iyul tarixində imzaladığı Sərəncama əsasən, hər il oktyabrın 4-də Cəbrayıl Şəhəri Günü təntənəli şəkildə qeyd edilir.

İlk Qələbə tvitləri

Müharibə ölüm-itim, qan, kədər deməkdir. Ancaq Azərbaycan xalqı İkinci Qarabağ müharibəsini tamam fərqli yanaşma və o vaxtla qarşılamışdı. Biz dünyada bəlkə də, yeganə xalq ki, 2020-ci il sentyabrın 27-də ölkəmizdə müharibənin başlamasından məyusluq hissi keçirmədik, əksinə, buna sevinдик. Nə idi bunun sirri? Yox, Azərbaycan xalqı genetik olaraq qətiyyəv müharibələrə meyilli bir xalq deyil. Biz Vətənimizdə və dünyada əbədi sülh olmasını, insanların hər yerdə əmin-amanlıq içində yaşamasını istəyirik. İkinci Qarabağ müharibəsinin başlamasına sevinməyimiz isə 30 il işğal altın-

ilə Azərbaycan-İran sərhədinə dövlət nəzarəti qismən bərpa edilib. Cəbrayıl azad olundandan sonra o vaxt işğal altında olan digər rayonlara uğurlu əks-hücum həyata keçirmək mümkün oldu. Cəbrayıldan sonra Azərbaycan Ordusunun Xocavənd rayonunun cənub kəndləri və strateji Hadrut qəsəbəsi istiqamətində hərbi əməliyyatlar keçirməsi üçün geniş imkanlar yarandı. Üstəlik, Zəngilan, ondan sonra Qubadlı və Laçın rayonunun cənub hissəsi işğalçılardan azad edildi və Laçın dəhlizi Azərbaycanın nəzarətinə götürüldü.

Erməni vandalizminin kədərli izləri

Erməni vandalizminin miqyasını həmçinin Cəbrayılın təmsalında aydın şəkildə görmək mümkündür. 1930-cu ilin avqustunda yaradılan Cəbrayıl rayonu 23 avqust 1993 -cü ildə erməni hərbi birləşmələri tərəfindən zəbt edilib. İşğaldan əvvəl sahəsi 104980 hektar olan Cəbrayıl rayonu 23 inzibati ərazi nümayəndəliyini, o cümlədən 1 şəhər, 4 qəsəbə, 92 kəndi özündə birləşdirib.

İşğala qədər Cəbrayıl da respublikamızın digər guşələri kimi, inkişaf edir, çiçəklənir, insanların bir arzu ilə həyatlarını qururdular. Ermənistanın işğalı bütün bunlara son qoydu.

Bütövlükdə, işğalın fəsadları çox ağır olub. İşğal noticesində rayonun 1 şəhəri, 4 qəsəbəsi, 92 kəndi erməni quldurları tərəfindən talan edilərək yandırılıb, 132-dən çox yerli əhəmiyyətli ta-

da qalan torpaqlarımıza bağlılıqdan və həsrətdən, ərazi bütövlüyümüzün təmin olunacağına inamdan qaynaqlanırdı. Bizim müharibəmiz işğalçılıq müharibəsi yox, ədalətli müharibə idi. Biz əcdadlarımızın ruhları rahat dolaşan torpaqlarımıza qovuşmalı idik.

Bu hissələr də Orduya və xalqa güc verdi, həmrəy olduq, yumruq kimi birləşdik və zəfərlərimizə doğru irəlilədik. Müharibənin başlamasından cəmi bir neçə gün sonra Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev sosial şəbəkə hesabında ilk Qələbə tvitlərini paylaşdı. 3 oktyabr 2020-ci il tarixli tvit Madagizin işğaldan azad olunması ilə bağlı idi. Tvitdə yazılmışdı: “Bu gün Azərbaycan Ordusu Madagizdə Azərbaycan bayrağını qaldırdı. Madagiz bizimdir. Qarabağ Azərbaycanıdır!”. Bunun ardınca dövlətimizin başçısı daha bir tvit paylaşdı. “2020-ci il oktyabrın 3-dən Madagizin tarixi adını bərpa edirik. Bundan sonra Suqovuşan adlandırılır. Qarabağ Azərbaycandır!”, - deyər həmin paylaşmada bildirilirdi. Eybəcər “Madagiz” adının tarixi toponimlə - “Suqovuşan”la əvəzlənməsi həm də rəmzi anlamda qəbul olunur. Otuz il ərzində həsrət qaldığımız Qarabağımıza qovuşmağımız bu tvitlə başladı. Növbəti gün Cəbrayıl, daha sonra isə digər şəhər və kəndlərimiz işğaldan azad olunacaqdı ...

Qisas qiyamətə qalmadı

Bəli, növbəti gün - 4 oktyabr 2020-ci il tarixində Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev Özünün növbəti müjdə tvitlərindən birini paylaşdı. Paylaşım Cəbrayıl şəhərinin işğaldan azad edilməsi ilə bağlı idi. “Bu gün Azərbaycan Ordusu Cəbrayıl şəhərini və rayonunun bir neçə kəndini işğaldan azad etmişdir. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!”, - deyər dövlətimizin başçısı paylaşımında bildirirdi. Eyni zamanda, Prezident İlham Əliyev Cəbrayıl şəhərinin işğaldan azad edilməsi ilə bağlı xalqa müraciət ünvanladı. Cəbrayıl işğaldan azad olunan ilk şəhərimiz idi. Oktyabrın 4-də Cəbrayıl şəhəri ilə yanaşı, rayonun 9 kəndi - Karxulu, Şükürbəyli, Çərəkən, Daşkəsən, Horovlu, Mahmudlu, Cəfərabad, Yuxarı Maralyan və Decal kəndləri işğaldan azad olundu.

Cəbrayıl rayonunun ərazisində aparılan hərbi əməliyyatlar nəticəsində ümumilikdə 1 şəhər və 90 kənd işğaldan azad edilib. Cəbrayılın düşməni işğaldan təmizlənməsi

rixi, mədəniyyət və dini abidələr vandalizmə məruz qalıb.

İşğalın ən ağır fəsadları isə bilavasitə insanların həyatında yasanıb. Cəbrayıl rayon sakinlərindən 400-ə yaxın şəhidlik zirvəsinə yüksəlib. Qanlı-qadalı döyüşlər nəticəsində rayon üzrə 8 uşaq müharibədə hər iki, 207 uşaq isə valideynlərdən birini itirib. Doğma torpaqların müdafiəsində qəhrəmanlıq göstərmiş 6 nəfər rayon sakini Azərbaycan Respublikasının Milli Qəhrəmanı adına layiq görülüb.

İşğal noticesində 52604 (hazırda bu rəqəm 80 mini ötüb) Cəbrayıl rayon sakini ata-baba yurdlarından didərgin salınaraq məcburi köçkün kimi respublikanın 54 şəhər və rayonunda müvəqqəti məskunlaşmışdı.

Tarixi Zəfərimizdən sonra Cəbrayıl tarixi səfər

44 günlük müharibə başa çatdıqdan cəmi 6 gün sonra - 2020-ci il noyabr ayının 16-da Prezident İlham Əliyev və və birinci xanım Mehriban Əliyeva işğaldan azad edilən Cəbrayıl rayonuna tarixi səfərə gediblər. Dövlətimizin başçısı Cəbrayıl şəhərində və Xudafərin körpüsündə şanlı Azərbaycan Bayrağını qaldırıb. Bundan sonra Prezident İlham Əliyevin, birinci xanım Mehriban Əliyevanın işğaldan azad olunmuş ərazilərimizə, o cümlədən də Cəbrayıla səfərləri müntəzəm hal alıb.

Postmüharibə dövründə işğaldan azad olunmuş digər ərazilərdə olduğu kimi, Cəbrayıl da genişmiqyaslı quruculuq-abadlıq işləri həyata keçirilir. Bütövlükdə, postmüharibə dövründə burada da tez-tez açılış və təmələqoyma tədbirləri baş tutur.

Artıq Cəbrayılın məskunlaşdırılmasına da start verilib. Bura ilk köç ötən ilin sentyabr ayında baş tutub. İlkən olaraq Cəbrayıl 36 ailə - 117 nəfər köçürülüb. Bundan sonra doğma torpaqlara cəbrayılıların daha bir neçə köçü reallaşdı. 2021-ci il 4 oktyabr tarixində Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Cəbrayıl şəhərində ilk çoxmənzilli yaşayış məhəlləsinin təmələqoyma mərasimi keçirilib. 10,5 hektar ərazini əhatə edən yaşayış məhəlləsi mərhələli şəkildə tikilib istifadəyə verilecək. İlk mərhələdə 5 bina tikiləcək və buraya 200-ə yaxın ailə, yəni 654 sakin köçürüləcək.

Mübariz FEYİZLİ

Həmin gecə bütün Azərbaycan ayağa qalxmışdı...

Heydər Əliyevin bir çağırışı ilə

4 oktyabr, 1994-cü il

İdeoloji cəhətdən iki fərqli ictimai-siyasi formasiyada Azərbaycana rəhbərlik etmiş Ulu Öndər Heydər Əliyevin idarəçilik fəlsəfəsinin mərkəzində xalqa xidmət və xalqa güvən formulu dayanır. Bütün həyatı və fəaliyyəti boyu Azərbaycan naminə etdikləri təsdiqləyir ki, bu böyük şəxsiyyətin amalı xalqa, Vətənə sadiq ürəklə xidmət göstərmək olub. Eyni zamanda, xalqa bəslənən inam və xalqdan gələn dəstək Heydər Əliyev üçün müqəssəyəgəlməz enerji mənbəyi, kritik məqamlarda qəti qərarlar qəbul etmək üçün daxili güc amili idi. Uzun illərin təcrübəsinə əsaslanan Heydər Əliyev fəlsəfəsi növbəti dəfə 4 oktyabr 1994-cü il hadisələrində bir daha sınaqdan uğurla çıxdı. Söhbət həmin tarixdə Ulu Öndərin müstəsna liderlik qabiliyyəti ilə ölkədə çevriliş cəhdinin qarşısının alınmasından gedir.

soslərin 98 faizdən çoxu (98.84 faiz) məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevə verilmişdi. Bu, seçicilərin, xalqın Azərbaycanı idarə etməyə Heydər Əliyevdən başqa heç kimi layiq görmədiyinə ifadəsi idi.

Seçicilərin mütləq əksəriyyətinin səsinə qazanmaq müdrik dövlət xadimi olan Heydər Əliyev üçün yalnız bir lider xoşbəxtliyi deyildi. Ulu Öndər keçdiyi şərəfli həyat yolunda belə sevincli anları çox yaşamışdı. O, sevimli xalqının etimadını qazanmışdı. Özü üçün heqiqətən böyük xoşbəxtlik sanırdı. Ancaq xalqın inamı, dəstəyi onun üçün daha çox məsuliyyət demək idi. O, Özüə hesabət verirdi: Xalqdan ölkənin müstəqilliyini qorumağa, dövlət idarəçiliyini formalaşdırmağa, dağılmış iqtisadiyyatı bərpa etməyə, sərhədlərin müdafiəsini təşkil etməyə, ərazi bütövlüyünə nail olmağa, integrasiyanı sürətləndirməyə, cəmiyyətdə

dən sinxron qaydada idarə edilir.

Ulu Öndər xalqa müraciət etdi

Bu cür tələyüklü məqamda hansı addımlar atılmalı idi? Sualın cavabı olaraq ilk ağla gələn versiya belə ola bilərdi: İğtişas təərədlərin, dövlət orqanlarının fəaliyyətinə imkan verməyənlərin ram edilməsi üçün qanuni silahlı birləşmələrdən istifadə olunsun. Heydər Əliyev isə Ona xas olan idarəçilik metoduna əl ataraq oktyabrın 4-də axşam saatlarında radio və televiziya vasitəsilə xalqa müraciət ünvanladı. Ulu Öndər öz müraciətində bu ağır gündə hamıdan mətanət, dəyanət, cəsarət, qəhrəmanlıq, namus, qeyrət gözlədiyini bildirdi və xalqı Prezident Aparatının qarşısına dəvət etdi. Çox keçmədi ki, Prezident Aparatının qarşısı insan səlinə qorq oldu. Sosial mənşəyindən asılı olmayaraq insanlar bura gəlib Heydər Əliyevə dəstək verməyi özlərinə mənəvi

Xalqın etimadı, Liderin məsuliyyəti

Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqın təkiddi tələbi ilə 1993-cü ilin yayında Azərbaycanın siyasi rəhbərliyinə qayıtmış və həmin il oktyabrın 3-də ilk dəfə müstəqil Azərbaycanın Prezidenti seçilmişdi. Aradan cəmi bir il ötəndən sonra - 4 oktyabr 1994-cü ildə isə O, respublikamızda növbəti dövlət çevrilişinə cəhdin qarşısını aldı. Gənc müstəqil dövlətimiz üçün müstəsna önəm daşıyan hər iki tarixi hadisəni birləşdirən əsas məqam isə yenə də Heydər-Xalq, Xalq-Heydər vəhdətidir.

O dövrə qısa ekskurs edəək. Ötən əsrin doxsamıncı illərinin əvvəllərində Azərbaycanda yanan hadisələr təhlil etdikdə istə-istəməz respublikamızın XX yüzillikdə ikinci dəfə qazandıq müstəqilliyinin yenidən itirilməsi təhlükəsindən danışmaq məcburiyyətində qalıraq. 1992-ci ilin yazında respublikamızda qanuni hakimiyyəti zorla devirərək iqtidara gələn AXCp-“Müsavat” cütllüyü cəmi bir il ərzində Azərbaycanı böylək fəlakətə - vətəndə qarşıdurmasının astanasına gətirib çıxarmışdı. Hadisələr elə cərəyan edirdi ki, kövrək müstəqilliyimizin öldən gətməsi tam real idi. Gəncədə ilk qardaq qanı axıdılmışdı. Belə çətin dövəmdə xalq özünü Naxçıvanda onun təyibdi Azərbaycanın siyasi rəhbərliyinə gəlməsini tələb etdi. Heydər Əliyev çətin seçim qarşısında idi. Başqası olsaydı, həmin xaosik vəziyyətdə həyatını və karyerasını təhlükəyə atmaqdan çəkinərək suların durulmasını gözləyərdi. Ancaq söhbət Heydər Əliyevdən gedirdi. Çətinliklərlə üzleşən xalqı ona üz tutmuşdu, güvənmişdi. O, xalqın güvəninin, inamının qırılmağını Özüə rəva görə bilməzdi. Bilmədi də. Bakıya gəlib respublikanın idarəçilik sükanının arxasına keçməyə razılıq verdi. Ulu Öndər iyunun 9-da Naxçıvandan Bakıya gəldi və iyunun 15-də Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sədr seçildi. Bir qədər sonra isə O, Milli Məclisin qərarı ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini həyata keçirməyə başladı. Və nəhayət, 1993-cü il 3 oktyabr tarixində ölkədə keçirilən prezident seçkiləri. Həmin gün insanlar şəhər təzədən seçki məntəqələrinə, sözlən əsil mənasında, axın etdilər. Bütün ölkə üzrə vətəndaşların yüksək fəallığı şəraitində keçən seçkilərdə

həmrəylik yaratmağa mandat almışam. Xalqın etimadını doğrultmaq, Azərbaycanı gözələnən fəlakətlərdən qorumaq, bu yolda prinsipiallıq göstərmək lazımdır. Zaman məhdud, çəkiləsi işlər çox idi.

Eyni mərkəzdən idarə olunan sinxron hadisələr

Həmin təlatümlü dövəmdə şəər qüvvələrin məklri ssenarilərinin həyata keçməsi Azərbaycanın yenidən xaos, qeyri-müəyyənliyə yuvarlanması və müstəqilliyini itirmək təhlükəsi ilə üzleşməsi anlamına gəlirdi. Şər qüvvələr sanki tələsirdilər. “Əsrin müqaviləsi”nin imzalanmasından dərhal sonra Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin istintaq təcridxanasından dövlətə qarşı cinayətlərdə ittiham olunan bir neçə qatı cinayətkar qaçırıldı. Sentyabrın 29-da Azərbaycan Respublikası Ali Soveti sədrinin müavini Afifyəddin Cəliyov və Prezident yanında Xüsusi İdarənin reisi Şəmsi Rəhimov nəmərcəsinə qətlə yetirildilər. Daxili İşlər Nazirliyinin Xüsusi Təyinatlı Polis Dəstəsinin fəaliyyəti getdikcə qanunların çərçivəsini daha çox aşırı. Bəhs oluan qətilərin isti izi ilə “OMON” kimi tanınan həmin dəstənin bir qrup üzvü Baş Prokurorluğun qərarı ilə həbsə alındı. Bundan sonra “OMON”-a faktiki rəhbərliyi həyata keçirənlər dövlətə qarşı çirkin niyyətlərini açıq müstəvidə sərgiləməyə başladılar. Pozucu qüvvələrin təsiri ilə artıq cinayət yoluna düşmüş “OMON”-un 30-a qədər döyüşçüsü Respublika Prokurorluğuna hücum etdi. Əməliyyata başçılıq edən Məhir Cavadov həmkarlarına qarşı dözümsüzlük göstərərək vəzifə borcunu icra edən respublikanın baş prokurorunu vəhşicəsinə döydü, prokurorluğun binasını zəbt edərək dağıntılar törətdi. Daha sonra isə 40 nəfərlik dəstə ilə Daxili İşlər Nazirliyinə hücum olundu. Amma üsyançılar layiqli cavab olaraq geri çəkildi. Respublika Prokurorluğunun binası “OMON” tərəfindən mühasirəyə alındı. Oktyabrın 4-də Gəncədə Surət Hüseynovun tərəfdarlarından ibarət 300-ə yaxın silahlı adam isə şəhər İcra Hakimiyyəti binasını və başqa strateji obyektləri ələ keçirdi. Eyni zamanda, Bakıda iki hərbi hissənin əsgərləri artilleriya qurğularını Prezident Sarayına, Ali Sovetin və Müdafiə Nazirliyinin binalarına tüşləyib əmrə müntəzir dayanmışdı. Aydın görünürdü ki, hadisələr eyni mərkəz-

borc sanırdılar. Həmin gecə bütün Azərbaycan Heydər Əliyevin çağırışı ilə ayağa qalxmışdı.

Ertəsi gün - oktyabrın 5-də daha böyük izdiham-təxminən bir milyon insan “Azadlıq” meydanına toplaşaraq respublikanın müstəqilliyinin, dövlətçiliyimizin qorunmasında Prezident Heydər Əliyevin yanında olduğunu nümayiş etdirdi. Meydana toplaşanlar qarşısında çıxış edən Ulu Öndər baş verənləri müstəqilliyimizə qarşı qəsd kimi dəyərləndirərək dedi: “Son günlərdə baş vermiş hadisələr Azərbaycanın müstəqilliyini puça çıxarmağa, onu müstəqillik yolundan döndərməyə, bu yolla irəliləyisinin qarşısını almağa, ölkəmizin daxili ictimai-siyasi sabitliyini pozmağa yönəldilmiş əməllərdir. Onu da bilin ki, bu hadisələr, ümumiyyətlə, Azərbaycanı dağıtmaq, parçalamaq, ölkəmizi bir dövlət kimi məhv etmək üçün qurulan planların bir hissəsidir. Qoy, hamı bilsin və əmin olsun ki, bu bəd niyyətlərin və bu çirkin planların heç birisi həyata keçməyəcəkdir! Azərbaycan xalqı buna yol verməyəcəkdir! Azərbaycan müstəqil bir dövlət kimi yaşayacaqdır”.

Beləliklə, müdrik siyasətçi Heydər Əliyev dövlət çevrilişinin qarşısını məhz doğma xalqına güvənməklə aldı. Silahlar işə salınmadı, bir qəllə belə atılmadı. Budur Liderin, Prezidentin xalqa ünvanladığı və Xalqın ona dəstəyinin nəticəsi! Dünya siyasi tarixi bundan öyrənməli və ibrət götürməlidir. Yeri gəlməşkən, o dövərdə sinələri-nə döyüb özlərini “lider” sananlar Heydər Əliyevin müdrik gedişindən şoka düşdüklerini etiraf edirdilər. Zamanında Qurban Məmmədov Heydər Əliyevin idarəçilik ensiklopediyası olduğunu bildirirdi. Özünü ana müxalifətin öndəgedəni sayan İsa Qəmbər elə belə də deyirdi: “Heydər Əliyev bizə dərs verdi”. Heydər Əliyevdən əvvəl Prezident vəzifəsini tutan Əbülfəz Elçibəy isə çiyindəşlarına gileyləndirdi ki, lazım gələndə meydanlara heç 300 nəfər də toplaya bilmirlər.

Bütün bu kimi etirafələr nəyin əlamətidir? Onun əlamətidir ki, özlərini “lider” adlandıranlar vəzifəyə goldıkdən sonra xalqın etimadını doğrultmaq barədə düşünmürlər. Çox keçmir ki, onlarla xalq arasında keçilməz sədlər yaranır.

Mübariz ABDULLAYEV

Yeni dövrün manifesti: İlham Əliyevin BMT tribunasından sülh, qələbə və ədalət çağırışı

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının ali tribunası bir daha müasir dünyanın taleyini müəyyən edən həqiqətlərin carçısı oldu. Prezident İlham Əliyevin çıxışı təkcə Azərbaycanın keçdiyi mürəkkəb və şərəfli yolun xronologiyası deyil, həm də beynəlxalq sistemin bugünkü durumuna, sabaha yönəlmis baxışına, ədalətə əsaslanan yeni dünya düzəninə çağırış idi. Bu çıxış son illər Azərbaycanın beynəlxalq müstəvidə qazandığı uğurların, diplomatik və hərbi nailiyyətlərin, eyni zamanda postmünaqişə dövrünün vizionunun yüksək tribunadan təqdimatı kimi tarixə yazıldı. Üç onillik ərzində Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə qarşı aparılan işğalçı siyasəti nəinki regionda sabitliyi pozmuş, eyni zamanda beynəlxalq hüquq prinsiplərinin açıq şəkildə tapdanmasına səbəb olmuşdu. Prezident Əliyev çıxışında bu dövrü təkcə işğal kimi deyil, həm də etnik təmizləmə, mədəni soyqırımı və insan haqlarının kütləvi şəkildə pozulması kimi xarakterizə etdi. 1993-cü ildə BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi və Ermənistanın silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən 4 qətnamə beynəlxalq hüququn rəsmi sənədləri kimi qalmaqda davam edirdi. Lakin bu sənədlərin illərlə kağız üzərində qalması, dünya birliyinin ikili standartlara əsaslanan passiv münasibəti Ermənistanın cəzasızlıq sindromunu daha da dərinləşdirmişdi. 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan beynəlxalq hüququn 51-ci maddəsinə - özünümüdafiə hüququna əsaslanaraq suverenliyini bərpa etdi. Prezident Əliyev bunu nəinki hərbi qələbə, həm də hüquqi və mənavi zəfər kimi təqdim etdi. Döyüş meydanında qazanılmış bu tarixi zəfər 10 noyabr 2020-ci il bəyanatı ilə rəsmiləşdi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü faktiki təmin olundu.

Postmünaqişə dövrü: sülh təşəbbüsləri və yeni regional reallıqlar

Qələbə ilə növbəti mərhələ başlandı - sülh quruculuğu. Prezident İlham Əliyev səmimi və prinsipial mövqe nümayiş etdirərək Ermənistanla münasibətlərin normalaşdırılması, qarşılıqlı ərazi bütövlüyünün tanınması və sülh müqaviləsinin imzalanması istiqamətində mühüm təşəbbüslərlə çıxış etdi. Azərbaycanın təqdim etdiyi 5 prinsip beynəlxalq hüquqa söykənən, suverenliyi hörmət edən və qarşılıqlı müdaxiləsiz əməkdaşlığa əsas götürən konseptual sənəd idi. Bu təşəbbüslər nəticəsində sülh danışıqları məhz ikitərəfli əsasda, xarici müdaxilə olmadan aparıldı. Nəhayət, 2025-ci ilin ya-

yında bu proses konkret nəticələrə gətirib çıxardı. 8 avqust 2025-ci ildə Vaşinqtonda ABŞ Prezidenti Donald Trampın iştirakı ilə Azərbaycanın və Ermənistanın liderləri tərəfindən birgə bəyanat imzalandı və sülh sazişinin mətni paraflandı. Bu, təkcə iki dövlət arasında münasibətlərin normalaşması deyil, həm də regionda yeni geosiyasi konfiqurasiyanın əsasını qoyulması demək idi.

Vaşinqton Sammitinin ən mühüm nəticələrindən biri Azərbaycanın və ABŞ arasında münasibətlərin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlməsi oldu. Prezident İlham Əliyev və Prezident Donald Tramp

tərəfindən imzalanmış Anlaşma Memorandumu bu yeni mərhələnin hüquqi və siyasi bazasını formalaşdırır. Strateji Əməkdaşlıq Xartiyasının hazırlanması üçün yaradılan işçi qrupu enerji təhlükəsizliyi, müdafiə, rəqəmsal infrastruktur, iqlim fəaliyyəti və regional kommunikasiya kimi sahələrdə əməkdaşlığın dərinləşməsinə nəzərdə tutur. Eyni zamanda, ABŞ-in 1992-ci ildən qüvvədə olan 907-ci düzəlişin icrasını dayandırması və Konqresin bu düzəlişi ləğv etməyə hazırlanması, ikitərəfli münasibətlərdə ədalətsiz yanaşmalara son qoymaq üçün mühüm addımdır. Bu, həm də Azərbaycanın beynəlxalq təhlükəsizlik və enerji sabitliyinə töhfələrinin tanınması kimi qiymətləndirilə bilər.

Yaşıl keçid və COP29: global liderlik

Prezident İlham Əliyevin çıxışında yer alan mühüm mövzulardan biri də Azərbaycanın COP29-a ev sahibliyi etməsi və bu tədbirdə əldə olunan nəticələr oldu. “Bakı Maliyyə Məqsədi” adlandırılan yeni kollektiv iqlim maliyyələşdirmə hədəfi inkişaf etməkdə olan ölkələr üçün 2035-ci ilə qədər ildə minimum 300 milyard ABŞ dolları həcmində vəsaitin ayrılmasını nəzərdə tutur. Bu sənəd Azərbaycanın global miqyasda liderlik təşəbbüslərinin bariz nümunəsi kimi çıxış edir. Eyni zamanda, Azərbaycanın təşəbbüsü ilə Paris Sazişinin 6-cı maddəsinə uyğun olaraq karbon bazarları üçün yeni çərçivə prinsipləri formalaşdırılıb. Bu, global iqlim mexanizmlərinin effektivliyini artıracaq və inkişaf etməkdə olan ölkələrin iştirakını gücləndirəcək.

Azərbaycanın enerji sahə-

sində rolu da global əhəmiyyət daşıyır. Təbii qaz ixracatında lider ölkə olan Azərbaycan bu gün 14 ölkəyə boru kəmərləri ilə təbii qaz tədarük edir. Cənub Qaz Dəhlizi vasitəsilə Avropaya qaz ixracı qitənin enerji təhlükəsizliyində strateji əhəmiyyət daşıyır. Yeni başlanmış Azərbaycan - Suriya enerji əməkdaşlığı, Suriyaya qaz tədarükü və orada bərpa işlərində iştirak da Azərbaycanın regional oyunçu kimi mövqeyini möhkəmləndirir. Logistika sahəsində Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu, 9 beynəlxalq hava limanı və Xəzər dənizindəki ən böyük ticarət donanması Azərbaycanı beynəlxalq nəqliyyat qovşağına çevirib. Orta Dəhliz üzrə yükdaşımalarda son iki ildə 90 faiz artım, tranzit müddətinin isə əhəmiyyətli dərəcədə azalması bu sahədə aparılan uğurlu siya-

sətin göstəricisidir.

Prezident Əliyev çıxışında Azərbaycanın beynəlxalq humanitar təşəbbüslərini də xüsusi vurğuladı. COVID-19 pandemiyası zamanı 80-dən çox ölkəyə tibbi və maliyyə yardımı göstərilmiş, münaqişə və təbii fəlakətlərdən əziyyət çəkən ölkələrə humanitar dəstək verilib. Bu, Azərbaycanın təkcə regional deyil, həm də global məsuliyyət daşıyan dövlət kimi çıxış etdiyi təsdiq edir.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı, Azərbaycanın postmünaqişə dövrünə keçidinin siyasi manifesti, beynəlxalq hüquq və ədalət əsasında formalaşmış inkişaf modelinin təqdimatı idi. Bu, qalib dövlətin, öz suverenliyini təmin etmiş, düşmənin dağıtdığı torpaqlarda yenidən həyat quran, sülhə və bərpaya fokuslanan bir dövlətin güclü səsi idi.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının ali tribunası bir daha müasir dünyanın taleyini müəyyən edən həqiqətlərin carçısı oldu. Prezident İlham Əliyevin çıxışı təkcə Azərbaycanın keçdiyi mürəkkəb və şərəfli yolun xronologiyası deyil, həm də beynəlxalq sistemin bugünkü durumuna, sabaha yönəlmis baxışına, ədalətə əsaslanan yeni dünya düzəninə çağırış idi. Bu çıxış son illər Azərbaycanın beynəlxalq müstəvidə qazandığı uğurların, diplomatik və hərbi nailiyyətlərin, eyni zamanda postmünaqişə dövrünün vizionunun yüksək tribunadan təqdimatı kimi tarixə yazıldı.

“Böyük Qayıdış” - qələbədən quruculuğa

Prezident Əliyevin çıxışında xüsusi yer tutan və ölkənin yeni prioritetləri əks etdirən məsələlərdən biri də işğaldan azad olmuş ərazilərdə aparılan bərpa və yenidənqurma işləri oldu. Ermənistanın 30 illik işğal dövründə bu torpaqlarda həyata keçirilmiş vandallıq və məqsədyönlü dağıdıcılıq siyasəti nəticəsində yüzlərlə şəhər və kənd yerlə-yeksan olunmuş, 65 məscid viran edilmişdi. Lakin müasir Azərbaycan bu dağıntılardan dirçəlmə modelini təqdim edir. “Böyük Qayıdış” proqramı çərçivəsində artıq 50 mindən çox soydaşımız öz ata-baba yurdlarına döndüb, yaşayır, işləyir və təhsil alır. Bu, təkcə fiziki yenidənqurma deyil, milli-mənəvi dirçəlişin, tarixə, kimliyə və ədalətə sədəqətin göstəricisidir. Ağalı, Talış, Laçın, Fizuli, Zəngilan kimi rayonlarda ağıllı kənd və şəhər layihələri, müasir infrastruktur, məktəblər və xəstəxanalar bu torpaqlara yenidən nəfəs verir. Lakin bərpa prosesi təkcə maddi sərmayə ilə deyil,

təhlükəsizlik tədbirləri ilə də bağlıdır. Prezident İlham Əliyev Ermənistanın işğal dövründə gen miqyasda minalar basdırdığını və bunun nəticəsində 2020-ci ildən bu günə qədər 400-dən çox vətəndaşın və hərbiçinin mina partlayışlarında həlak olduğunu və ya ağır yaralandığını qeyd etdi. Bu, beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini tələb edən humanitar böhrandır və Azərbaycanın mina təmizləmə sahəsində gördüyü işlər nümunəvi səviyyədədir.

Prezident Əliyev çıxışında bir çox global liderin toxunmaqdan çəkinmə biləcəyi vacib və həssas bir məsələyə - Xəzər dənizinin sürətlə qurumasına da diqqət çəkdi. Məsələ təkcə ekoloji yox, həm də iqtisadi, sosial və strateji təhlükədir. Dövlət başçısı bu problemi təkcə iqlim dəyişikliyi ilə deyil, insan fəaliyyətinin nəticəsi kimi qiymətləndirərək, təcili regional əməkdaşlığa çağırır. Azərbaycan BMT və region ölkələri ilə birgə bu problemi aradan qaldırmaq

üçün konkret təşəbbüslərə açıqdır. Azərbaycanın global proseslərdə fəal iştirakı və iqtisadi siyasətdə bir-biri ilə sıx bağlıdır. Prezidentin çıxışında vurğulandığı kimi, ölkənin iqtisadi dirçəlişi təkcə neft və qaz gəlirlərinə söykənmir. Şəxsləndirmə siyasəti, qeyri-neft sektorunun inkişafı, şəffaf və açıq iqtisadi mühit, investisiya cəlb ediciliyinin artırılması Azərbaycanın sabit inkişaf modelinin əsas sütunlarıdır. Moody's və Fitch kimi nüfuzlu beynəlxalq reyting agentliklərinin Azərbaycanın kredit reytingini artırması, ölkənin maliyyə dayanıqlığını və sabit iqtisadi idarəetməsinə təsdiqləyir. Xarici borcun ÜDM-ə nisbətinin cəmi 6,5 faiz olması, valyuta ehtiyatlarının borcdan 16 dəfə çox olması, ölkənin iqtisadi müstəqilliyini və böhranlara qarşı immunitetini göstərir. Bu amillər Azərbaycanın gələcəkdə həm regional, həm də global investisiya axını üçün mühüm mərkəzə çevriləcəyini proqnozlaşdırmağa əsas verir.

Prezident İlham Əliyevin BMT-dəki çıxışı yalnız bir dövlətin rəhbərinin hesabatı deyildi. Bu çıxış müstəqilliyini və ərazi bütövlüyünü bərpa etmiş, beynəlxalq hüquq normalarına əsaslanaraq yeni reallıqlar yaradan, postmünaqişə dövründə dayanıqlı sülhə və əməkdaşlığa töhfə verən bir dövlətin, bir liderin siyasi manifesti idi.

Ədalətə söykənən gələcək

Prezident İlham Əliyevin BMT-dəki çıxışı yalnız bir dövlətin rəhbərinin hesabatı deyildi. Bu çıxış müstəqilliyini və ərazi bütövlüyünü bərpa etmiş, beynəlxalq hüquq normalarına əsaslanaraq yeni reallıqlar yaradan, postmünaqişə dövründə dayanıqlı sülhə və əməkdaşlığa töhfə verən bir dövlətin, bir liderin siyasi manifesti idi. Azərbaycan bu gün təkcə Cənubi Qafqazın deyil, bütövlükdə Avrasiya məkanının sabitlik və inkişaf mərkəzidir. Azərbaycanın siyasi iradəsi, enerji və logistik imkanları, humanitar və iqlim təşəbbüsləri, sülh çağırışları onu XXI əsrin mühüm aktorların-

dan birinə çevirir.

Prezident İlham Əliyev çıxışının sonunda dünya birliyinə səmimi və dərin mənalı bir çağırış etdi: “Gəlin, ikili standartların aradan qaldırıldığı, ədalətin seçici karakter daşmadığı, qanunun aliliyinə hörmət göstərilirdiyi bir dünya quraq. Sülh təkcə sözlərdə deyil, əməli addımlarda öz əksini tapsın”.

Bu, təkcə Azərbaycanın mövqeyi deyil, ədalətə susamış bütün xalqların səsidir. Azərbaycan BMT tribunasından bir daha göstərdi ki, qətiyyət, milli birliyə arxalanan siyasət və beynəlxalq hüquqa sadıqlıq nəinki ərazi bütövlüyünü bərpa

edə, həm də regionda dayanıqlı sülh və inkişaf üçün model yarada bilər. Dünya dəyişir. Bu dəyişikliklərin mərkəzində duran Azərbaycan artıq tarix yazan yox, tarixi iştirakçılardan deyil.

Keremət QƏNBƏROV,
beynəlxalq hüquq üzrə ekspert

Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkiyə Respublikası Hökuməti arasında statistika sahəsində Anlaşma Memorandumu imzalanıb

Türkiyənin paytaxtı Ankara şəhərində keçirilən İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Statistika Komissiyasının 14-cü sessiyası çərçivəsində oktyabrın 3-də Türkiyə Statistika İnstitutunda Dövlət Statistika Komitəsi sədrinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüş keçirilib.

Görüş çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkiyə Respublikası Hökuməti arasında statistika sahəsində Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Memorandumu Dövlət Statistika

Komitəsinin sədri Tahir Budaqov və Türkiyə Statistika İnstitutunun Prezidenti Erhan Çetinkaya imzalayıblar.

Memorandumda nəzərdə tutulmuş işlərin həyata keçirilməsi rəsmi statistika sahəsində ikitərəfli əlaqələrin daha da intensivləşdirilməsi və gücləndirilməsinə, statistik istehsal prosesində müasir informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqinə və statistikanın bir sıra sahələrində qabaqcıl təcrübənin qarşılıqlı mübadiləsinə töhfə verəcəyi qeyd olunub.

Məqalə "Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi"nin maliyyə dəstəyi ilə "Diaspor quruculuğu, lobbicilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi" istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Bu gün dünyanın müxtəlif guşələrində "Mən azərbaycanlıyam!" deyə qürurla söyləyən milyonlarla soydaşımız yaşayır. Onların bəziləri uzaq ölkələrdə doğulub boya-başa çatıb, bəziləri isə müxtəlif səbəblərdən Vətəndən uzaqlarda yaşamağa məcbur olub. Lakin yaşadıkları yer hara olur-olsun, bir həqiqət dəyiş-

məz qalır: Azərbaycan onların qəlbində, ruhunda, kimliyində yaşayır. Məhz buna görə diaspor quruculuğu bizim üçün təkə təşkilatı və inzibati fəaliyyət deyil, milli yaddaşın, vətən sevgisinin və dövlətçiliyin xaricdə davam edən bir formasına çevrilib.

Azərbaycan diasporu bu gün təkə mədəni tədbirlər keçirməklə, folklorumuzu, musiqimizi tanımaq-la kifayətlənmir. Bu diaspor artıq bir gücə çevrilməkdədir - həm informasiya savaşında, həm diplomatik arenada, həm də iqtisadi və siyasi nüfuz baxımından. Vətən müharibəsi zamanı xaricdəki diaspor təşkilatlarının fəaliyyəti bir daha sübut etdi ki, bu güc düzgün yönləndiriləndə nəticə verir. Qərbin parlamentlərində, mətbuatında, küçə yürüşlərində Azərbaycan haqqıqlarını müdafiə edən səs çoxaldı, öz haqlarımızı dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq mümkün oldu.

Lakin diaspor quruculuğu birdəfəlik layihə deyil. Bu, daimi fəaliyyət, səbr, strateji yanaşma və ən əsası birlik tələb edən uzunmüddətli bir yoldur. Təəssüf ki, hələ də bəzən parçalanmalar, şəxsi ambisiyalar, koordinasiyasızlıq bu hərəkatın gücünü zəiflədir. Halbuki bu hərəkatın mərkəzində bir amal dayanmalıdır: Vətənə xidmət.

Xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlı soydaşlarımızla keçirilən hər bir görüş isə sadəcə rəsmi bir tədbir deyil, bu, milli yaddaşın, birli-

Qürbətdəki qəlblər... Azərbaycan dünyanın hər yerindədir!

yin və ruhan tənənəsidir. Bu görüşlər bizə göstərir ki, coğrafi sərhədlər kimliyimizi məhdudlaşdırma bilər. Əksinə, Vətən anlayışı daha da dərinləşir. Məhz bu səbəbdəndir ki, dövlətimiz son illərdə diaspor siyasətini təkə mədəni tədbirlər səviyyəsindən çıxararaq strateji dövlət siyasətinə çevirib.

Osakada Azərbaycan icması ilə görüş

Oktyabrın 1-də Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Mu-

radov Yaponiyanın Osaka şəhərində Azərbaycan icması ilə görüşüb. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin verilən məlumata görə, görüşdə Yaponiyanın 10-dan çox şəhərində yaşayan soydaşlarımız və ölkəmizi sevən xanımlar iştirak ediblər.

Soydaşlarımıza Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən diaspor siyasəti, ölkəmizin Birinci xanımı Mehriban Əliyevanın mədəniyyətimizin beynəlxalq miqyasda tənənəsinə gətirdiyi qayğı barədə məlumat verilib, diaspor fa-

liyyəti sahəsində əməkdaşlığın səmərəliliyinin artırılması imkanlarını danışıblar. Nəzərə çatdırılıb ki, Osakada keçirilən "Expo 2025"də Azərbaycanın təmsilçiliyi, Heydər Əliyev Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə Azərbaycan pavilyonunun qurulması ölkəmizin daha geniş arealda tanınması baxımından mühüm hadisədir və bu qədər əhəmiyyətli tədbir çərçivəsində icmamızla görüşün təşkil xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Azərbaycanın Yaponiyadakı səfiri Gursel İsmayilzadə icma ilə keçirilən görüşün əhəmiyyətinə diqqət cəkib və bu görüşlərin icma daxilində şəbəkələşmənin sürətlənməsinə təsirini müsbət qiymətləndirib. Azərbaycan-Yaponiya Dostluq Mərkəzinin sədri Xəlil Kələntər Yaponiyadakı Azərbaycan icmasının görüşü işlərdən, soydaşlarımızın cəmiyyətdə uğurlu inteqrasiyasından və diaspor fəaliyyəti sahəsindəki birgə təşəbbüslərin əhəmiyyətindən danışdı. Azərbaycanın Xalq artisti, professor Yalçın Adıgözəlov mədəniyyətimizin Yaponiyada tanınmasında soydaşlarımızın özəvsiz xidmət-

lərini yüksək qiymətləndirib. Yaponiyada yaşayan musiqçi Gülnarə Səfərovaya təltif olunduğu "Diaspor fəaliyyətində xidmətə görə" Azərbaycan Respublikasının medalı təqdim olunub. Gülnarə Səfərova diaspor fəaliyyətinə görə təltif olunmaqdan böyük qürur hissi keçirdiyini bildirib. Görüşdə Azərbaycanın Vətən müharibəsində qazandığı qələbədən bəhs edən videoçarxlar nümayiş olunub.

Yaponiyadakı Azərbaycan icması ilə görüş fikri mübadiləsinin aparılması və sualların cavablandırılması ilə davam edib. Soydaşlarımız görüşlə bağlı təəssüratlarını bölüşüb, Yaponiyadakı icmaya göstərilən diqqətə görə Azərbaycan dövlətinə minnətdarlıq ediblər.

İcma görüşü azərbaycanlı və yapon sənət adamlarının birgə iştirak etdiyi konsert proqramı ilə yekunlaşıb. Açıq havada təşkil olunan konsert proqramı "Expo 2025"ə gələn ziyarətçilərin iştirakı böyük maraqla izləyib. Azərbaycanlı və yapon sənətkarların ifasında səslənən milli musiqilərimiz, rəqlərimiz qəlb oxşayıb, tamaşaçılar arasında böyük coşqu yaradıb. Konsert proqramı Azərbaycan və Yaponiyanın zəngin mədəniyyətini bir araya gətirən, ortaq dəyərlərə və dostluq münasibətlərinə həsr olunan, iki ölkə arasında mədəni əməkdaşlığa yeni nəfəs verən mədəniyyət bayramına çevrilib.

Yegana

Avropa təhlükəsizlik tədbirlərini gücləndirir Rusiyaya qarşı "anti-dron divarı" layihəsi...

Avropa ilə Rusiya arasındakı uqurum günü-gündən böyüyür. Xüsusilə, son dövrlərdə bir sıra Avropa ölkələrinin səmalarında dronların müşahidə olunması, bunlarla bağlı həyəcan siqnalının verilməsi məsələləri daha da qəlizləşdirir - bir sıra mütəxəssislər hətta NATO-Rusiya müharibəsinə "hazırlıq prosesi"nə start verildiyini belə iddia edirlər. Amma görünən budur ki, Avropa özünün təhlükəsizlik tədbirlərini təcili şəkildə artırmağı hədəfləyib. Bu məsələ, növbəti dəfə Kopenhagendə - Ukraynadakı müharibə və daha geniş Avropa təhlükəsizliyinə həsr olunmuş "Avropa Siyasi Birliyi"nin 7-ci Zirvə toplantısında müzakirə predmeti olub. Media xəbər verir ki, Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski toplantı iştirakçılarına müraciət edib. O, bütün Avropanı qorumaq üçün effektiv "dron divarı" qurmağın əhəmiyyətini qeyd edib, avropalı hərbçilərinə bir istiqamətdə birgə fəaliyyətə çağırıb. "Rusiya Polşaya qarşı dronlar buraxmağa və ya Şimali Avropa ölkələrinin hava məkanını pozmağa cəsarət edərlərsə, bu, hər yerdə - Qərbi Avropada, cənubda baş verə bilər. Bizə sürətli və effektiv reaksiya və dronlarla necə davranmağı bilən müdafiə qüvvələri lazımdır", -deyə Zelenski vurğulayıb.

Əsas təklif: "hava divarı"...

Birgə mətbuat konfransında çıxış edən Avropa Şurasının sədri Antonio Košta şurasının 23-24 oktyabr tarixlərində keçiriləcək növbəti sammitini "qərar günü" kimi qiymətləndirib. O qeyd edib: "İki həftə ərzində Avropa Komissiyası 2030-cu ilə qədər müdafiə hazırlığına dair yol xəritəsini təqdim edəcək və Avropa Şurası üç həftə sonra yenidən görüşəcək və bu qərarı verəcək".

Qeyd edilib ki, Kopenhagendə keçirilən Zirvə toplantısında əsas təkliflərə Aİ-nin şərq sərhədi boyunca "dron divarı" və kollektiv müdafiəni gücləndirmək üçün yeni mexanizmlər daxildir. Digər başlıca məsələlər Ukraynaya dəstəkdir. Avropa Komissiyası Kiyevə 140 milyard avro (164 milyard dollar) "təminat krediti" üçün sanksiyaya moruz qalmış Rusiya aktivlərinin açılmasını təklif edib. Plana görə, Ukraynaya faizsiz kredit verəcək və münasibətdən sonra kompensasiya ödənildikdən sonra qaytarılacaq.

NATO-nun Baş katibi Mark Rütte cümə axşamı çıxışında həm Aİ-nin yeni maliyyə alətlərini, həm də Ukraynanın öz silah sənayesinin sürətli inkişafını vurğulayaraq qitənin müdafiə qabiliyyətini gücləndirmək üçün Avropa Komissiyası ilə daha sıx əməkdaşlığa çağırıb. O, Brüsselin üzv dövlətlə-

rə müdafiə xərclərini artırmaq üçün hökumətlərə daha çox səlahiyyət verilməsi təklifini səsləndirib. Alyansın rəhbəri bildirib: "Ukraynaya verilən dəstək vacibdir. Üç il əvvəl bu ölkənin müdafiə sənayesi sifra bərabər idi. İndi onlar ağıllıma gələ biləcək ən müasir, ən dahiyanə müdafiə sənayesinə sahibdirlər. Pilotsuz uçuş aparatlarının istehsalı dünya miqyasında ən ucuz, ən sürətli və ən ağıllı şəkildə həyata keçirilir".

Hava məkanlarının pozulması intensivləşir...

Qeyd edək ki, təhlükəsizliklə bağlı əsas narahatlığı Aİ-nin şərq cinahında yerləşən dövlətlər - Polşa və Baltikyanı ölkələr keçirir. Sentyabrın ortalarında Ukraynanın kütləvi şəkildə atəşə tutulması zamanı Rusiya pilotsuz təyyarələrinin Polşanın hava məkanında görünməsinin ardından Danimarka və Norveçdə də eyni hal təkrarlanıb - hətta Danimarka və Norveç hava limanları onların yaxınlığında aşkarlanan naməlum dronlara görə bağlanıb. Həmçinin Danimarka hərbi obyektləri üzərində İHA-lar da müşahidə edilib. 10 NATO ölkəsi Danimarkaya potensial dron təhlükəsi ilə bağlı köməyə gəlib. Alman "freqat"ları da Kopenhagənə uçub.

Bəzi avropalı siyasətçilər bu dronların da Rusiyaya aid olduğu

haqda mülahizə irəli sürürlər. Qeyd edildiyi kimi, Aİ-nin 10 üzvü artıq Rusiya tərəfindən buraxılan pilotsuz təyyarələrə tez aşkar etmək, izləmək və məhv etmək üçün çox qatlı "anti-dron divarı" yaratmaq planlarını dəstəkləyib. Lakin bu divarın konkret olaraq necə olacağı, necə hazırlanacağı və maliyyəsi ilə bağlı hələ ki məlumat verilmir. Siyasətçilərin fikrincə, "anti-dron" divarı" təklifi konkret plandan daha çox PR işinə bənzəyir. Qeyd edək ki, Almaniyə kansleri Fridrix Mertz sammitdən əvvəl hava məkanının pozulmasının gətirdikə ciddiləşdiyini və dronların Rusiyadan gəldiyini güman etməyin ağlabatan olduğunu

deyib. Bildirilib ki, son günlər Almaniyanın şimalındakı Şlezviq-Holşteyn əyaləti üzərində pilotsuz uçuş aparatları müşahidə edilib və ötən həftə onların fəaliyyəti Vilnüs və Oslo hava limanlarında uçuşların ləngiməsinə səbəb olub. Danimarkanın Baş naziri Mette Frederiksen bildirib ki, Avropa təhlükəsizliyinə təhdid yaranan yeganə ölkə Rusiyadır. İsveçin Baş naziri Ulf Kristersson da hər şeyin Rusiyaya işarə etdiyini vurğulayıb. Buna cavab olaraq Kremlin sözcüsü Dmitri Peskov bildirib ki, Almaniya uzun müddətdir Ukrayna-

dakı müharibədə dolayısı ilə iştirak edir - rusiyalı dövlət rəsmisi hələ də bildirib ki, ölkəsi Danimarkada baş verənləri əsassız ittiham sayır və rədd edir.

"Anti-dron divarı" təklifi üçün zaman lazımdır...

Yeri gəlmişkən, "anti-dron divarı" yaratmaq ideyası bir ay əvvəl Avropa Komissiyasının sədri Ursula fon der Leyen tərəfindən irəli sürülüb. NATO-nun Baş katibi Mark Rütte bəyan edib ki, bu, müvafiq və zəruridir, çünki son nəticədə biz cəmi bir neçə min dollara başa gələn pilotsuz təyyarələrə məhv etmək üçün raketlərə milyonlarla avro və ya dollar xərcləməyə ehtiyac yoxdur. "New York

times"ə görə, "anti-dron divarı" yaratmağın çətinliyinə diqqət cəkib - onlar bildirirlər ki, Avropanın hava məkanı daim yüklənmiş olur: xeyli sayda sənəsin və yük təyyarəsi işlədiyi üçün bu, riskləri xeyli artırır. Aİ-nin isə hazırda əsas vəzifəsi koordinasiyaya kimin cavabdeh olacağı və ümumavropa səviyyəsində mövcud milli və regional təşəbbüsləri necə əlaqələndirmək və sinkronlaşdırmaq barədə razılığa gəlməkdir.

Qərb və Cənub narazıdır - pulu kim ödəyəcək?

"Financial Times" yazır ki, Aİ-yə daxil olan Qərbi və Cənubi avropa ölkələri "dron divarı" layihəsi ilə bağlı narazılıq ifadə edirlər - onlar bildirirlər ki, yeni sistemin əsas benefisiarları şərq və şimal ölkələridir, amma pulu bütün dövlətlər ödəməli olacaq. Hətta Polşa və üç Baltikyanı ölkələr öz elektrik şəbəkələrini Rusiyanın pilotsuz təyyarələrinin hücumlarından qorumaq üçün pilotsuz təyyarələrə qarşı şəbəkələr və beton bunkerlər tikməyi planlaşdırır. Litva artıq Belarusla sərhəddən cəmi 20 kilometr aralıda yerləşən Neris yarımstansiyasında dronlardan qorumaq üçün beton bunkerlər quraşdırıb. Yarımstansiya Vilnüs şəhərinin elektrik enerjisi ilə təmin edir.

P.İSMAYILOV

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Onda ümidlərə söykənmək
var idi,
Onda arzulardan iki əlli
tutmaq olurdu.

Bütün ümidlər dümağ
geyinir,
Tanrıyla hər sabahkı görüşə.
Bütün ürəklər eyni ritmə
aludə,
Bütün ürəklər eyni ahəngə
uymuş.
Hamını eyni arzulardı
əsir-yesir edən,
Hamı da eyni sözdən,
eyni “yox”dan doymuş.